

Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini

Postrúm 106 • FO 110 Tórshavn • tlf. 31 63 13 • faks 35 95 96

Móttikin

30.01.2014

Eyðbjørg í Dali
Eystanvegur 7
210 Sandur

Tórshavn, tann 27. januar 2014
J.nr. 2013012

075622 30. JAN 2014

Avgerð

Í kærui tygara móti Arbeiðsloysisskipanini (ALS)

Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini viðgjørði á fundi tann 20. januar 2014 kærui tygara, dagfest 8. november 2013, har tygum hava kært avgerð hjá Arbeiðsloysisskipanini um, at tygum ikki hava rætt til arbeiðsloysisstuðul.

Kærunevndin samtykti at staðfesta avgerðina hjá ALS.

Av málinum framgongur m.a., at tygum vendu tygum til Arbeiðsloysisskipanina við teldubrævi, dagfest 16. september 2013, har tygum m.a. greiddu frá, at tygum í lètuni vóru í arbeiði á Dagstovninum við Landavegin. Tað er eitt tíðaravmarkað starv, sum gongur út tann 1. oktober 2013. Tygum fóru í ferlu frá 1. oktober 2013 til 17. oktober 2013.

Tygum skrivaðu, at tygum vildu bara tryggja tygum, at tygum komu í skipanina beinanvegin, sum arbeiðstíð tygara var úti.

Arbeiðsloysisskipanin svaraði við teldubrævi, dagfest 23. september 2013, at tygum máttu søkja av nýggjum, og at tað gjørdu tygum við at senda umsókn og váttan frá arbeiðsgevaranum til Arbeiðsloysisskipanina. Eisini máttu tygum senda eina nýggja læknávátan, tí læknávátanin, sum Arbeiðsloysisskipanin hevði, var frá 2008, og har var ikki skrivað, at tað var ein varðandi læknávátan.

Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini

Postrúm 106 • FO 110 Tórshavn • tlf. 31 63 13 • faks 35 95 96

Við teldubrævi, dagfest 24. september 2013, skrivaði Arbeiðsloysisskipanin til tygum, at tað verður skrásett sum fráboðan um arbeiðsloysi, so tað kemur í gildi tann 1. oktober 2013. Eisini vórðu tygum kunnað um, at ein nýggj áseting er í ALS-lógini um, at øll skulu hava 10 bíðidagar. Tað merkti, at fyrsti dagur, har tygum høvdu rætt til arbeiðsloysisstuðul, bleiv tann 15. oktober 2013.

Arbeiðsloysisskipanin vendi sær til tygum við brævi, dagfest 6. oktober 2013, har Arbeiðsloysisskipanin vísti á, at tygum skuldu senda Arbeiðsloysisskipanini umsókn um arbeiðsloysisstuðul, vátan frá arbeiðsgevara og læknavátan.

Tygum lótu Arbeiðsloysisskipanini umsókn um arbeiðsloysisstuðul tann 18. oktober 2013. Av umsóknini um arbeiðsloysisstuðul framgekk m.a., at tygum ikki uttan heilsuligar avmarkingar kundu átaka tygum eitthvørt fulltíðarstarv, sum tygum høvdu fakligan førleika til. Tygum grundgóvu tað við, at læknavátanin er send fyrr, og at tygum hava skaða og ovurviðkvæmi, og megna tí ikki tungt, kalt, heitt ella monotont arbeiði.

Eisini framgongur av umsóknini um arbeiðsloysisstuðul undir spurninginum, hvat slag av arbeiði, ið tygum kundu hugsað tygum, at tað er ringt at siga við tygara avmarkingum, men at arbeiði á dagstovni hevur borið til. Tygum skrivaðu eisini, at tygum mugu bara ikki arbeiða 40 tímar um vikuna, tí tá gongur tað út yvir heilsuna.

Undir viðmerkingar skriva tygum, at tygum hava ymiskar førleikar, sum nú eru skerdir, men kunnleikan hava tygum. T.d. ítrivstilfar so sum listamáling, seyming o.a., og tygum hava arbeitt við evnum í 10 ár.

Við umsóknini um arbeiðsloysisstuðul var vátan frá arbeiðsgevaranum, sum er Dagstovnurin við Landavegin, har boðað varð frá, at seinasti arbeiðsdagurin var tann 30. september 2013.

Eisini var viðlögð vátan frá lækna, har læknin, Sten Larsen, serlækni í almen medicin, skrivar, at tygum ikki kunnu átaka tygum arbeiði við ov nógvum hita, dampi og/ella fukti ella kulda. Tygum kunnu ikki átaka tygum arbeiði, sum er belastandi fyri rygg og vinstru øksl, og ikki monotont arbeiði fyri høggru hond t.d. músaarbeiði. Annars skrivar læknin, at tygum eru arbeiðsfør, men at tygum eru ikki før fyri at arbeiða fulla tíð, og sum svar uppá spurningin um, um tygum einans kunnu arbeiða í vardum starvi, er svarið nei. Læknavátanin er galdandi frá 1. oktober 2013, og tað framgongur ikki, nær hon gongur út. Í læknavátanini, dagfest 15. september 2008, skrivar Freddy Poulsen, lækni, at tygum hava trupulleikar við tungum fysiskum arbeiði, síðani tygum fingi skaða á vinstru øksl, alboga og handlið. Eftir operatiónina fyri springfingur á triðja fingri á høggru hond hava tygum havt trupulleikar við, at høggra hond sovnar, tá tygum gera monotont arbeiði við høggru hond, m.a. tá tygum arbeiða við mús. Harafturat hava tygum ovurviðkvæmi fyri hita og kulda.

Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini

Postrúm 106 • FO 110 Tórshavn • tlf. 31 63 13 • faks 35 95 96

Arbeiðsloysisskipanin vendi sær til tygum við brævi, dagfest 28. oktober 2013, har Arbeiðsloysisskipanin m.a. vísti á, at Arbeiðsloysisskipanin hevði gjørt eina meting, at tygum ikki lúka treytirnar fyri at fáa arbeiðsloysisstuðul. Tí varð umsóknin ikki gingin á møti.

Grundgevingin fyri avgerðini var, at tygum ikki kunnu átaka tygum eitt hvørt full dagsstarv, sum tygum hava fakligan førleika til, sum er ávíst av Arbeiðsloysisskipanini.

KÆRAN

Tygum hava í kæruni, dagfest 8. november 2013, víst á, at tygum hava arbeitt í barnagarði við 30 tímum um vikuna, og at tygum til eina og hvørja tíð kunnu átaka tygum starv í einum barnagarði 30 tímar um vikuna. Tygum duga ikki at skilja, hví Arbeiðsloysisskipanin krevur, at tygum skulu kunna átaka tygum eitt fulltíðarstarv, tá tygum hava arbeitt í nógv harrans ár í barnagarði við 30 tímum um vikuna.

Eisini vísa tygum á, at tygum øll árin hava goldið av løn tygara inn til Arbeiðsloysisskipanina. Tí skilja tygum ikki, hví tygum, tá tygum nú hava brúk fyri at fáa útgoldið úr Arbeiðsloysisskipanini, ikki kunnu fáa nakað.

KÆRUUMMÆLI

Arbeiðsloysisskipanin hevur í kæruummæli sínum, dagfest 11. desember 2013, m.a. skrivað, at tygum hava áður fingið arbeiðsloysisstuðul. Arbeiðsloysisskipanin hevur í tí sambandi fingið læknaváttan, ið er næstan ein sljóðandi við ta seinastu, sum Arbeiðsloysisskipanin hevur fingið. Tó er ein týðningarmikil munur, sum er, at í nýggjastu læknaváttanini verður váttað, at tygum ikki kunnu arbeiða fulla tíð. Sjálv skriva tygum eisini í seinastu umsóknini, at førleikarnir eru skerdir.

Arbeiðsloysisskipanin vísir eisini á, at sambært ásetingunum í § 14, stk. 1, nr. 1 og 2 í ALS-lógini hevur ein persónur rætt til arbeiðsloysisstuðul frá tí degi, ið viðkomandi er arbeiðsleysur og prógvar tað fyri Arbeiðsloysisskipanini, er tøkur á arbeiðsmarknaðinum og er arbeiðsførur til eitt og hvørt fulltíðarstarv.

Eisini vísir Arbeiðsloysisskipanin til § 14, stk. 4 í ALS-lógini, har landsstýrismaðurin í útgjaldskunngerðini hevur ásett nærri reglur. M.a. er ásett í § 4, stk. 1 í útgjaldskunngerðini, at arbeiðsførur er tann, sum uttan avmarking kann átaka sær eitt og hvørt fulltíðarstarv, sum viðkomandi hevur fakligan førleika til, og at avgerðin um fakligan førleika verður tikin av Arbeiðsloysisskipanini ella av tí arbeiðsgevara, sum gevur arbeiðstilboðið.

Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini

Postrúm 106 • FO 110 Tórshavn • tlf. 31 63 13 • faks 35 95 96

Víðari vísir Arbeiðsloysisskipanin á, at síðani skipanin varð sett á stovn, hevur tað verið ein grundleggjandi treyt, at Arbeiðsloysisskipanin ikki er ein parttíðarskipan. Tvs., at til ber ikki at vera parttíðararbeiðsleysur og parttíðararbeiðsførur. Víðari vísir Arbeiðsloysisskipanin á, at við ásetingin í § 3, stk. 2, nr. 4 í útgjaldskunngerðini um, at undantiknir eru persónar við lægstu og miðal fyrítíðarpensjón, sum lúka treytirnar í § 4, skilst, sum fáa lægstu ella miðal fyrítíðarpensjón, skulu uttan avmarking átaka sær eitt og hvørt full dagsstarv, sum viðkomandi hevur fakligan førleika til. Teir kunnu tó metast at vera arbeiðsførir, um so er, at viðkomandi kann arbeiða fulla tíð innan onkra vinnu. Men í slíkum førum skal tað við læknávátan staðfestast, at viðkomandi skal vera undantikin ávísari vinnugrein orsaka av heilsuligum avmarkingum, men viðkomandi skal kunna átaka sær eitt annað arbeiði fulla tíð.

Víðari vísir Arbeiðsloysisskipanin á, at Arbeiðsloysisskipanin hevur ikki gingið umsóknini hjá tygum á møti, tí tygum ikki kunnu átaka tygum nakað arbeiði fulla tíð. Ásetingarnar í lóg og kunngerð á økinum siga heilt greitt, at ein skal kunna átaka sær eitt og hvørt full dagsstarv. Avmarkingarnir í arbeiðsførleikanum kunnu bert vera innan ávísar vinnugreinar og ikki í mun til arbeiðstíðina.

At enda vísir Arbeiðsloysisskipanin á, at áðrenn Arbeiðsloysisskipanin tók endaligu avgerðina, ringdi Arbeiðsloysisskipanin til tygum fyri at greiða frá omanfyri standandi. Tygara greiða svar var, at tygum kundu ikki arbeiða fulla tíð.

AVGERÐ HJÁ KÆRUNEVNDINI

§ 14, stk. 1, nr. 2 í ALS-lógini ásetur m.a., at rætt til arbeiðsloysisstuðul hevur ein persónur frá tí degi, tá viðkomandi er tøkur á arbeiðsmarknaðinum og er arbeiðsførur at átaka sær eitt og hvørt fulltíðarstarv.

Hendan áseting um fulltíðarstarv er endurtikin í § 4 í útgjaldskunngerðini (kunngerð nr. 105 frá 24. oktober 2012 um útgjald v.m. av arbeiðsloysisstuðli), ið ásetur, at arbeiðsførur er tann, sum uttan avmarkingar kann átaka sær eitt og hvørt fulltíðarstarv, sum viðkomandi hevur fakligan førleika til. Avgerð um fakligan førleika verður tikin av Arbeiðsloysisskipanini ella av tí arbeiðsgevara, sum gevur arbeiðstilboðið.

§ 4, stk. 2 í útgjaldskunngerðini ásetur, at arbeiðsleys kunnu fáa arbeiðsloysisstuðul uttan at vera arbeiðsfør sambært § 4, stk. 1 um, at avmarkingin av arbeiðsførleikanum verður staðfest av læknávátan, ið lýkur treytirnar, sum Arbeiðsloysisskipanin ásetur.

Av lógarviðmerkingunum til § 14 í ALS-lógini framgongur m.a., at "Tað hevur, síðani skipanin varð stovnað, verið ein grundleggjandi fatan og treyt, at skipanin ikki skuldi vera ein parttíðarskipan. Arbeiðsloysisskipanin hevur eisini tulkað lógina soleiðis, at tað ikki ber til at vera

Kærunevndin hjá Arbeðsloysisskipanini

Postrúm 106 • FO 110 Tórshavn • tlf. 31 63 13 • faks 35 95 96

partíðararbeiðsførur og heldur ikki partíðararbeiðsleysur. Fyri at ongin ivi skal vera um hetta, er skotið upp, at rætturin til arbeiðsloysisstuðul er treytaður av, at viðkomandi er bæði arbeiðsførur til eitt og hvørt full dagsstarv og er arbeiðstøkur til at átaka sær eitt og hvørt fulltíðarstarv."

Av læknávátanunum framgongur, at tygum eru ikki før fyri at arbeiða 40 tímar um vikuna, sum tann vanliga arbeiðsvikan er eftir § 1 í løgtingslógini um 40 tímars arbeiðsviku (løgtingslóg nr. 37 frá 1. juni 1978 um 40 tímars arbeiðsviku).

Tygum eru sostatt ikki arbeiðstøk til at átaka tygum eitt og hvørt fulltíðarstarv, og lúka harvið ikki treytirnar fyri at móttaka arbeiðsloysisstuðul.

Við hesum grundgevingum samtykti Kærunevndin at staðfesta avgerðina hjá Arbeðsloysisskipanini.

Hendan avgerð kærunevndarinnar er endalig og kann sambært § 26, stk. 1 í ALS-lógini ikki kærast víðari til hægri fyrisitingarlígan myndugleika.

Avrit av hesum skrivi er í dag sent til ALS.

Vinarliga

Kærunevndin hjá Arbeðsloysisskipanini

Kristina Samuelsen, formaður

Djóni Thomassen, skr.